

Vincent Van Quickenborne

Vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee

Brussel, 31 mei 2022

PERSBERICHT

Natuurherstel in onze Noordzee: focus op drie habitats

Er leeft wat in zee: onder het wateroppervlak van onze Noordzee schuilt een grote verscheidenheid aan fauna en flora. Deze biodiversiteit staat momenteel zwaar onder druk door menselijke verstoring en klimaatverandering. Het herstellen van waardevolle habitats als grindbedden en oesterbanken is cruciaal. Zo kan de Noordzee op haar beurt ons beschermen als belangrijke buffer tegen de klimaatverandering en andere bedreigingen. Op 31 mei stelden vice-eersteminister en minister van Noordzee Vincent Van Quickenborne en de dienst Marien Milieu van de FOD Volksgezondheid hun visie op natuurherstelmaatregelen voor tijdens een kick-off event in Oostende. De krachten worden hersteld voor drie cruciale habitats: grindbedden, oesterbanken en banken van de schelpkokerworm. Drie experts én Wim Opbrouck namen de aanwezigen mee in de wondere onderwaterwereld van onze Noordzee.

In het Belgische deel van de Noordzee komen verschillende bodemtypes voor: van fijn zand tot zones met grove stenen, ook grindbedden genoemd. Die diversiteit zorgt ervoor dat heel veel verschillende soorten – meer dan 2.000 in totaal – zich er thuis voelen. De grindbedden en de banken van de schelpkokerworm (plaatsen waar deze worm in grote aantallen aanwezig is) zorgen voor een vorm van stabiliteit en beschutting binnen de woelige Noordzee.

Bedreigingen voor de Noordzeenatuur

Stijgende temperaturen, verzuring van het zeewater, vervuiling en verstoring van de zeebodem bedreigen echter het mariene milieu. Door deze druk bevinden de grindbedden en de banken van de schelpkokerworm zich in een sterk verarmde toestand. Banken van de Europese platte oester, die echte hotspots waren voor de biodiversiteit, zijn in het begin van de twintigste eeuw zo goed als volledig verdwenen door ziekte en overbevissing. De degradatie van de grindbedden is een bijkomend obstakel voor het herstel van de oester.

Recent ontdekten wetenschappers van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) wel een grindbed dat in opvallend goede staat is, met bovendien het eerste levende exemplaar van de Europese platte oester op de Belgische zeebodem in tientallen jaren. Dit toont aan dat herstel van deze habitats tot de hotspots voor biodiversiteit die ze vroeger waren nog steeds mogelijk is.

Waarom is natuurherstel nodig?

Het beschermen van de aanwezige natuur via een netwerk van beschermde gebieden is essentieel, maar niet voldoende. Actief natuurherstel gaat een stap verder en is nodig. Er moet ingegrepen worden om de schade die menselijke activiteiten aan natuurlijke ecosystemen hebben toegebracht, te herstellen. Zo krijgen de kostbare habitats die het nu zo moeilijk hebben een duwtje in de rug. Dit is van essentieel belang voor de soorten die in deze habitats voorkomen. Bovendien treden gezonde en goed ontwikkelde ecosystemen op als buffer tegen klimaatverandering en kunnen ze daarnaast ook voordelen bieden voor visserij, kusttoerisme en de waterkwaliteit.

Prioritaire vormen van natuurherstel: drie habitats

De laatste jaren groeit het besef vanuit bedrijven en andere gebruikers van de Noordzee dat het belangrijk is om de natuur te beschermen. Om deze positieve evolutie aan te moedigen, te versterken en in goede banen te leiden, hebben vice-eersteminister en minister van Noordzee Vincent Van Quickenborne en de dienst Marien Milieu een visie met maatregelen uitgewerkt voor iedereen die wil meewerken aan natuurherstel in onze Noordzee. Bovendien stopt de Noordzee niet aan de landsgrenzen: internationale samenwerking is eveneens cruciaal om op een efficiënte manier aan natuurherstel te kunnen doen.

Er werden drie prioritaire vormen van natuurherstel geselecteerd: het herstel van de grindbedden, het herstel van de oesterbanken en de opwaardering van andere riffen, zoals de banken van de schelpkokerworm. Voor elk van deze prioriteiten werden verschillende doelstellingen, tussendoelstellingen en maatregelen opgesteld die als leidraad kunnen dienen. Het gaat bijvoorbeeld om het verminderen van druk van bodemberoerende activiteiten, het bepalen van locaties voor het storten van nieuw grind en de aanleg van oesterbanken.

Tijdens het kick-off event 'Natuurherstel in het Belgische deel van de Noordzee' in De Grote Post in Oostende lichtten drie sprekers de verschillende habitats en hoe we ze in ere kunnen herstellen toe. Dit in samenwerking met Wim Opbrouck, die zijn verwondering over de pracht van de Noordzee overbracht op het publiek. Daarnaast bracht de artiest Jamz Jamezon met zijn kunstwerken de verschillende habitats tot leven.

1. Grindbedden: broed- en kraamkamers

Grindbedden hebben een belangrijke functie als broed- en kraamkamer voor heel wat diersoorten. Ze zijn essentieel voor soorten die een harde ondergrond nodig hebben om hun eieren af te zetten (zoals wulk, dwerginktvis en fuikhoorns). Andere soorten, zoals de zeekat, hondshaai en andere haaiensoorten, bevestigen hun eitjes aan vastgehechte sponzen, mosdiertjes en kolonies van hydroïdpoliepen.

Enkele kleine grindbedden die door hun moeilijk bereikbare ligging deels gespaard bleven van menselijke verstoring lijken nog steeds een toevluchtsoord te vormen voor bepaalde kwetsbare soorten, zoals dodemansduim, een zacht koraal tot 20 cm hoog. "Grindbedden en hun rijke onderwaterleven vormen samen een dicht soort struikgewas, een ideale schuilplaats", aldus Steven Degraer (marien bioloog KBIN).

2. Oesterbanken: de 'oerbossen van de zee'

Ook de banken van de Europese platte oester die voorkwamen op en nabij de grindbedden waren heuse hotspots voor biodiversiteit. Ze filteren het water en bieden door hun vele hoekjes en gaatjes een schuil- en opgroeiplaats voor allerlei jong leven.

Hein Sas (Native Oyster Restoration Alliance NORA; Nederlandse Schelpdierrif Herstel Alliantie NSHA) noemt oesterbanken de 'oerbossen van de zee', en vergelijkt het actief herstellen ervan met het aanleggen van een bos: "met een paar bomen ben je nog nergens, pas met flink veel bomen komen de boomzaadjes tussen de ouderbomen terecht, en ontstaat een zichzelf in stand houdend of uitbreidend bos. En dat is de rijke habitat die je terug wil."

3. Banken van de schelpkokerworm: ecosysteemingieurs

De schelpkokerworm (*Lanice conchilega*) is een borstelworm die met zandkorrels een koker bouwt. De banken van de schelpkokerworm bieden een belangrijke een belangrijke habitat voor heel wat soorten, waaronder ook een aantal langlevende, traaggroeiende soorten.

Ze spelen een sleutelrol in de opbouw van ecosystemen. Gert Van Hoey (Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek): "Schelpkokerwormen ontpoppen zich tot de genietroepen van de Noordzee: door het bouwen van hun kokers in grote dichtheden ontstaat een heuse onderwaterstad." Door deze soort te beschermen, beschermen we tegelijk de hele leefgemeenschap.

Vincent Van Quickenborne, vice-eersteminister en minister van Noordzee, "De Noordzee is het grootste natuurgebied van ons land. We zijn een voortrekker als het aankomt op het beschermen van het onderwaterleven. Zo is 37% van de Belgische Noordzee al beschermd natuurgebied. Maar als we de schade willen terugdraaien die de voorbije eeuwen zijn toegebracht aan het marien milieu, dan moeten we ook actief aan natuurherstel doen. Om de krachten te bundelen hebben we samen met experts drie cruciale habitats geïdentificeerd: grindbedden, oesterbanken en banken van de schelpkokerworm. Als je deze herstelt, dan bescherm je al het leven in de Noordzee."

Met de visie rond natuurherstel wil de dienst Marien Milieu een platform creëren waar mensen die betrokken (kunnen) zijn met natuurherstel in onze Noordzee elkaar kunnen vinden en samen kunnen werken om zo op een efficiënte wijze tot duurzame resultaten te komen.

Meer info: [Natuurherstel in onze Noordzee | FOD Volksgezondheid \(belgium.be\)](#)

Perscontact

Maxim Laporte

Adviseur Communicatie

maxim@teamjustitie.be

+32 474 77 70 30